

Překážka (jako prostředek) / Setrvačnost (jako překážka?)

Ladislav Hejránek

This is a part of the original document:

[2006](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2006](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 23. 12. 2006

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 23. 12. 2006

Překážka (jako prostředek) / Setrvačnost (jako překážka?)

Slovo „překážka“ už svými etymologickými kořeny sugeruje cosi negativního až zlého, co chce „překazit“ něco pozitivního až dobrého. Řada hlubších myslitelů však rozpoznala, že na tom, co nám „překáží“, může být někdy také cosi pozitivního. V takových případech se tomu ovšem rozumělo v tom smyslu, že překonáním překážky člověk vlastně posílí svou zdatnost. Také toto chápání však zůstávalo u toho, že překážka je něčím negativním. Existuje však „překážení“, které má v jistém smyslu vysloveně pozitivní význam, a to pozitivní dokonce v kosmickém smyslu. Jak se dosud díky vědeckým poznatkům může veškerá skutečnost ve svých základech jevit, někde docela na počátku všeho jsou jakési nesmírně rychlé pohyby či změny, kterým např. Whitehead říkal „primordiální události“. Na těchto nejzákladnějších úrovních probíhají však všechny pohyby a změny nesmírně rychle, a jakmile proběhnou, skončí a stanou se „nejsoucí“ minulostí, tak jako na svém počátku byly zprvu „nejsoucí“ budoucností. Kdyby tyto nejprimitivnější „události“ namohly na sebe navzájem reagovat, byl by celý Vesmír jen jakousi nahodilou skrumáží (pluralitou, množinou) takových ultrarychlých pohybů, které takřka okamžitě po svém vzniku opět zanikají. Jestliže však ve světě kolem sebe pozorujeme vedle proměn také něco trvalejšího, musíme předpokládat, že tu jsou v akci nějaké „překážky“, brzdící onu obrovskou rychlost, s jakou všechny tyto nejnižší pohyby hned zanikají. Také zde taková soustava překážek představuje jakousi mocnou výzvu k tomu, aby zanikání bylo překonáno nejen nějaký kratším nebo delším trváním, přetrváváním, jakýmisi setrvačnostmi, ale aby se předpoklady či jakási základna všeho dalšího vznikání (nebo alespoň něčeho z toho, co vždy znovu vzniká) staly prostředkem upevnění něčeho z toho, čeho už jednou bylo dosaženo a co nemá být tak úplně a naveskrz ztraceno tím, že to definitivně pomine. Právě to, co vypadá jako překážka superrychlé změny, se potom může jevit jako základ pro změny možná pomalejší, ale právě proto perspektivnější, protože komplexnější a na vyšší úroveň vedoucí.

(Písek, 061223-1.)